

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT DROMEN OVER...

Leerlijn Muziek | Thema Utopie | Groep 3 en 4 | 2019

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de begrippenlijst [via deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	2
3. Oriëntatie.....	3
4. Opdracht: Dromen over... ..	5
5. Opdracht: Mijn droomritme... ..	8
6. Opdracht: Onze droom.....	12

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Het thema van dit project binnen de discipline 'Muziek' is 'Utopie'. Onder de titel *Dromen over...* gaan leerlingen op zoek naar de ideale droomboom, onderzoeken ze wat hun ideale droomritme is en denken ze na over hoe je beweegt op droommuziek. De leerlingen onderzoeken verschillende ritmes, bewegingen, geluiden van instrumenten en muziek die passen bij een droom om uiteindelijk tot een gezamenlijke, complete muzikale vertolking van een droom te komen.

Waarom dit project?

Omdat 'utopie' een abstract begrip is voor deze leeftijdsgroep, richten we ons op 'dromen'. Dit project geeft de leerlingen de gelegenheid om na te denken over dromen en werkelijkheid. Ze denken na over de dingen waar zij het liefst over dromen en vertalen dat in een muzikale activiteit.

Het is belangrijk dat de leerlingen weten wat ze graag doen, dat durven te laten zien en tegelijkertijd accepteren en respecteren dat dit voor een ieder anders is. Dit project biedt de gelegenheid om leerlingen te laten ontdekken dat er veel meer bij ieder persoon hoort dan dat wat je in de klas ziet.

Doelen

In dit project worden bij de Introductie, de Oriëntatie en de Opdrachten kennisdoelen en vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen:

- de leerling toont zich nieuwsgierig en proactief;
- de leerling kan positief-kritisch reflecteren op eigen werk en dat van anderen.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Algemene benodigheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal of speellokaal
- muziekinstallatie en/of digibord
- digitaal foto- en filmtoestel
- (kleuren)printer
- In de [Toolbox muziek](#) vind je meer informatie over het bespelen van de instrumenten uit het schoolmuziekinstrumentarium. Daarnaast worden verschillende werkvormen verder uitgelegd.

2. Introductie

Kennisdoelen	De leerling kent het begrip dromen.
Vaardigheidsdoelen	Niet van toepassing

Aan de slag in de klas

Introduceer het project als volgt:

- Bekijk op YouTube: [Het verhaal van Tingelbom - Een Vreemde Droom](#)
- Bespreek wat de leerlingen gezien hebben. Droomt ze aan het einde nog steeds, denk je? Wanneer droom je?

3. Oriëntatie

Kennisdoelen	De leerling denkt na over het verschil tussen dromen en werkelijkheid.
Vaardigheidsdoelen	De leerling zingt een lied en beweegt daarbij.

Benodigdheden

- bijlage 1: het lied 'De Droomboom', gezongen versie
- bijlage 2: ondersteuning liedtekst 'De Droomboom'
- (eventueel) bijlage 3: het lied 'De Droomboom', karaoke-versie

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Het filosofisch gesprek wordt in twee delen verdeeld en gecombineerd met oriëntatie-opdracht 1; het lied 'Droomboom' uit Eigenwijs. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Heb je vannacht gedroomd? Heb je de droom onthouden? Waar ging die over?
- Doe je in je droom wel eens dingen die je als je wakker bent, niet kunt? Wat is dat dan?
- Ben je wel eens in de war of iets echt gebeurd is of een droom was? Kan je een voorbeeld noemen?

Oriëntatieopdracht 1 – 'De Droomboom'

In het volgende lied gaat het ook over dromen, luister maar.
Laat Bijlage 1 'De Droomboom' horen.

1. Bespreek het lied en vraag wat de leerlingen hebben gehoord.
  - Waar droomden ze van?
  - Hoe weet je dat het niet echt was?
  - Waarom heet deze boom een droomboom?
  - Over welke lekkere dingen heeft diegene gedroomd? (gebakje, dropje, chocolaatje)
2. Laat het lied nogmaals horen en vraag of de leerlingen de hartslag van het lied zachtjes op hun benen mee willen tikken.
  - Bij de tekst: "Heel voorzichtig in mijn droom, klim ik langzaam in die boom", gaan ze langzaam rechtop staan.
  - Bij: "krak boem naast mijn bed" gaan ze gauw weer zitten.
3. Vraag waar het gebakje aan hangt. (takje). En het dropje? (topje) En het chocolaatje? (blaadje). Wat valt je op aan die woorden? (ze rijmen).
Laat bijlage 2 zien op het bord.
4. Zet het lied nogmaals aan en vraag of de leerlingen in elk geval het refrein mee willen zingen (en bewegen), en als het lukt kunnen ze ook al zachtjes de coupletten meedoen met ondersteuning van het bord.
  - Droom je overdag ook wel eens weg? Waar denk je dan aan?
  - Droom of denk je ook wel eens over de toekomst, dat je ouder bent? Waar droom je dan over?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Als je nog even verder zou kunnen dromen, wat zou er dan nog meer in de boom kunnen/moeten hangen volgens jou?
- Heb je wel eens een 'wensdroom'? Kan je een voorbeeld noemen? Kun je zo'n droom werkelijkheid maken?

4. Opdracht: Dromen over...

In deze opdracht gaan de leerlingen verder met het onderwerp 'dromen' en doen dit met het lied 'De Droomboom', waarbij ze zingen, bewegen, nieuwe tekstvarianten bedenken en het lied begeleiden op instrumenten. Deze onderdelen verwerken ze tot één geheel in een eindpresentatie.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent het verschil tussen dromen en werkelijkheid;
- weet wat boomwhackers zijn, wat de manier van spelen is en wat de bijbehorende afspraken zijn.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- zingt, speelt, beweegt en improviseert bij een lied;
- vertaalt zijn ideeën in klank en beweging en imiteert een andere leerling in klank en beweging.

Benodigdheden

- boomwhackers (bij het onderdeel Uitvoeren)

Aan de slag in de klas

Deze opdrachten kunnen eventueel ook weer in delen door de week heen gedaan worden. Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Dromen over... – Energizer

Zet het volgende klaar:

- [bijlage 1](#): het lied 'De Droomboom', gezongen versie
- [bijlage 2](#): ondersteuning liedtekst 'De Droomboom'
- [bijlage 3](#): het lied 'De Droomboom', karaoke-versie
- [bijlage 4](#): refrein 'De Droomboom'
- [bijlage 5](#): ontdekken-werkwijze boomwhackers
- [bijlage 6](#): spelstuk Boomwhackers Droomboom
- [bijlage 7](#): tekst en akkoorden 'De Droomboom' leerkracht (optioneel)

Deel 1 (5/10 min.)

1. Ga in een kring staan; maak een grote beweging en maak daarbij een geluid. De leerlingen doen beweging en geluid na. Doe dit nog een paar keer met andere bewegingen.
2. Ga de kring rond en vraag iedere leerling een beweging met geluid te maken die alle anderen vervolgens nadoen. *Tip*: voer dit uit zonder te praten.
Doe ogenblikkelijk na wat een leerling doet. Laat merken dat alles goed is wat iemand doet! Zelfs als een leerling geen beweging bedenkt en "uhh" zegt, doe je dat ogenblikkelijk na. Dit maakt duidelijk dat alles nagedaan kan worden. (Met jongere kinderen kan dit moeilijk zijn: doe in dat geval zelf nog een paar bewegingen en geluiden voor die zij nadoen voordat je de kring rondgaat.)
3. Dit kan je een paar keer doen. (Of nog eens herhalen gedurende de week als energizer.)

Deel 2 (ca. 20 min.)

1. Zing nogmaals het lied 'De Droomboom' met de hele klas. Gebruik hierbij eventueel bijlage 2.
2. Zing het nogmaals maar nu met de bewegingen die ze in de Oriëntatie hebben gedaan erbij.
3. De leerlingen krijgen nu een opdracht die ze zelfstandig uit gaan voeren. Verdeel de klas in groepjes van vier. Verdeel de drie coupletten en het refrein over die groepjes en vraag of ze daar bewegingen bij willen bedenken.

Je kunt op een coöperatieve manier werken zodat niemand de baas is. Zowel het couplet als het refrein bestaat uit vier regels, dus kan iedere leerling één regel voor zijn rekening nemen (maximaal 3/5 minuten, zet eventueel de timer aan).

Als een groepje het refrein heeft, dan kunnen ze andere bewegingen bedenken dan degene die al gedaan zijn en meer bewegingen toevoegen bij de andere woorden van het lied.

Gebruik nu bijlage 1 of bijlage 3 (dan zingen ze het stukje zelf), om de oplossingen van elk groepje aan elkaar te laten zien.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Vond je het moeilijk of makkelijk om te herinneren wat erg leuk was gisteren? Waarom?
- Vond je het moeilijk of makkelijk om dat uit te beelden? Waarom?
- Welke beweging met geluid van een ander vond je heel duidelijk? Wat werd daar uitgebeeld?

Uitvoeren: Dromen over...

In deze les wordt er gewerkt met boomwhackers. Mocht de klas dit nog nooit hebben gedaan dan is het handig om eerst de voorbereidende les 'boomwhackers' te doen (zie bijlage 5), zodat de leerlingen precies weten hoe het werkt en wat de afspraken zijn. (ca. 25/30 minuten)

Deel 3 (ca. 15 min.)

4. Vertel dat ze het refrein gaan begeleiden op de boomwhackers. Laat Bijlage 6 zien. De kleuren en bijbehorende letters van de boomwhackers worden ook gebruikt in het werkblad. Het woord en de plek waarop gespeeld moet worden, staan onder elkaar. Precies op dat woord, wordt er een tik gegeven. Eén gekleurde letter is één tik op de boomwhacker.
5. Oefen dit eerst gezamenlijk met Bijlage 4 (alleen het refrein) met de klas, door alleen een klap in de handen te geven op de juiste plek. Ga pas door naar de volgende stap als dit goed en tegelijk gaat.
6. Geef nu elke kleur die in het lied gebruikt wordt aan één leerling zodat het overzichtelijk blijft en laat ze op de juiste plek meespelen met het refrein. Gaat dit goed en heb je meer boomwhackers dan kan je er uiteraard meer uitdelen. De afspraak is steeds: de boomwhacker ligt op tafel en pas als de leerkracht het zegt, mogen de leerlingen hem pakken en meespelen.

Deel 4 (ca. 15/20 min.)

7. In de droomboom kunnen natuurlijk nog veel meer dingen hangen. In het lied staat: "Aan het hoogste takje, daar groeit een klein gebakje". Wat rijmt er nog meer op takje? (dakje, wrakje, zakje, enz.)
Probeer dat eventueel uit met het begin van de karaoke-versie. Je maakt zelf eigenlijk je eigen versie met de klas. Als het goed is, merken ze dat het woord ervoor 'klein' ook mee verandert. "Een heel klein zakje", of "een mooi rood zakje", enz.
8. Je kunt dezelfde vraag stellen maar nu met de andere woorden uit het lied; topje, blaadje. (Je kunt uiteraard niet op alle woorden evenveel andere rijmwoorden bedenken.).
Tip! Uiteraard kun je dit in plaats van klassikaal, ook in groepjes doen en de timer zetten. Daarna laat elk groepje de oplossing horen, begeleid door bijlage 3. De klas zingt het refrein.
9. Bedenk nu gezamenlijk of in groepjes iets anders voor: "In onze achtertuin daar staat een *hele hoge boom*". In plaats van 'hele hoge', bedenken ze iets anders, bijvoorbeeld: *mooi speelgoed* of *gekke rare boom*, enz.
10. Maak een keuze uit alle mogelijkheden die voorbij zijn gekomen en voeg ze samen tot één geheel. Gebruik eventueel plaatjes/woorden op het bord om het goed te kunnen onthouden.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat voor nieuwe ideeën had jij bij het lied 'De Droomboom'? Hoe kwam je op dat idee?
- Hoe vind je het om tegelijkertijd te zingen en te spelen of te bewegen?

Presenteren: Dromen over...

In dit onderdeel combineer je de vorige onderdelen tot één geheel en voert deze uit.

Je kunt het aan een andere groep of aan de ouders laten zien, of je neemt het op.

In de presentatie zijn dus eventueel de eigen teksten van zowel de boom als wat erin hangt, verwerkt + de zelfbedachte bewegingen + het begeleiden op de boomwhackers.

Verdeel de groep over de verschillende onderdelen:

- Zingen en bewegen/uitbeelden (maak een keuze uit de zelfbedachte bewegingen).
- Musiceren (boomwhackers).

Uiteraard kun je dit aankleden met zelfgemaakte attributen die de tekst ondersteunen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe verliep de presentatie van de hele klas? Wat ging heel goed? Wat had beter gekund?
- Had je achteraf iets willen veranderen? Wat zou dat zijn geweest?

5. Opdracht: Mijn droomritme...

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen verschillende ritmes. Ze bekijken en beluisteren een voorbeeld van het met percussie-instrumenten uitvoeren van een liedje. In een kringspel oefenen ze het reageren op elkaar en het om de beurt improviseren van een ritme. Uiteindelijk verwerken ze in groepjes hun favoriete activiteit in een ritmische compositie

Kennisdoelen

De leerling:

- kent het begrip ritme;
- denkt na over de toekomst.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- klapt eenvoudige ritmes na; vertaalt een zin in ritme;
- speelt (eigen werk) tijdens een presentatie.

Benodigheden

- instrumenten: kort klinkende. Bijvoorbeeld: boomwhackers, woodblock, claves, djembé.

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Mijn droomritme...

Zet het volgende klaar:

- [bijlage 8](#): mp3; begeleidingsritme
- [Wacky Boomster](#) van Percossa

Introductie

1. Bekijk met de leerlingen het filmpje van Percossa. Zeg er bij dat zij een cabaret-act maken en dus ook grapjes uithalen met boomwhackers, dat is iets wat je in de klas uiteraard niet doet. Vraag wat er met het tempo van het liedje gebeurt en of er nog andere dingen zijn die opvallen.
2. Bespreek na wat ze gezien hebben. Bij het nabespreken kan uiteraard van alles aan de orde komen maar richt het gesprek ook op:
  - Hoor je meteen het hele liedje?
(Nee, eerst het begin. Daarna wordt het steeds langer.)
  - Wat gebeurt er met het liedje?
(Het gaat steeds sneller; er komen meer muzikanten bij die de begeleiding spelen.)

Oefening in de kring – Energizer (ca. 10 min.)

(Voer dit op drie verschillende momenten uit in de week/dag.)

Deel 1:

3. Geef een klap door in de kring: je klapt één keer richting de leerling links van je en maakt in lichaamstaal duidelijk dat de leerling die klap ook weer doorgeeft.
4. Ga een paar keer de kring rond met de klap.
5. Bespreek met de leerlingen hoe je dit spannender kunt maken. Bijvoorbeeld: steeds sneller, van zacht naar hard en weer terug, of een ander geluid (bijvoorbeeld een sisklank).
6. Voer een paar van die variaties uit. Laat een leerling bepalen welke variatie gedaan wordt.

Deel 2: (ca. 10 min.)

1. (In de kring, vergelijkbaar met de oefening uit Opdracht 4 met bewegingen). Klapt een eenvoudig ritme voor, bijvoorbeeld drie klappen. De leerlingen doen dat meteen na.

2. Oefen dit een paar keer, telkens met een ander, eenvoudig ritme.
Tip! Als je dat lastig vindt, dan kun je verschillende woorden in gedachten nemen waardoor er een ritme ontstaat, bijvoorbeeld fruitritmes: appel banaan – of – sinaasappel mango – of mandarijn peer.
3. Kies één van de ritmes die je geklapt hebt uit als basis (een soort refrein). Geef nu de volgende opdracht: iedereen klapt het door jou gegeven ritme één keer (noem hierbij eventueel de steunwoorden).
Vervolgens klapt de persoon links van je een zelfbedacht ritme, daarna iedereen weer het basisritme, de volgende persoon improviseert, etc.
Op deze manier de kring door. Er ontstaat een soort refrein-coupletvorm, waarbij het refrein steeds hetzelfde is en het couplet steeds verandert.

Deel 3: (ca. 10 min.)

4. Doe hetzelfde als in deel 2, maar nu met een variatie. Wissel het klappen af door het zelfbedachte ritme ook op de dijen, met de voeten, heel zacht/hard, snel/langzaam, een geluid met de stem, eventueel gecombineerd met een beweging, etc. te doen. Houd het ritme steeds eenvoudig en niet te lang.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Stel: jij voert het liedje van Percossa uit met de boomwhackers. Waar moet je dan het meeste op letten?
- Hoe ging het rondgaan van de klap? Wat vond je de moeilijkste variatie? Waarom was die moeilijk?

Uitvoeren: Mijn droomritme...

Oefening in de kring – Energizer

Voer dit in vijf verschillende delen uit gedurende de week/dag.

Deel 4: (ca. 10 min.)

Als je droomt over de toekomst, waar droom je dan over?

(Dit is dus niet aan grenzen gebonden, out of the box, het kunnen ook dingen zijn die wellicht niet te verwezenlijken zijn.)

5. Kies één van de ideeën uit, maak er een heel kort zinnetje van en klap deze terwijl je het mee zegt. Bijvoorbeeld: “Ik zou in de toekomst wel overal naar toe willen kunnen vliegen in plaats van lopen”. In een hele korte zin is dat bijvoorbeeld: “Ik wil vliegen, overal”. Laat de leerlingen deze zin ook zeggen en klappen. Benadruk dat elke lettergreep een klap krijgt.
6. Vraag de leerlingen iets uit te kiezen waar zij over dromen. Daarna maken ze er een korte zin van. Vervolgens zeggen en klappen ze die om de beurt en de groep herhaalt dit (elke lettergreep krijgt een klap).

Deel 5: (ca. 10 min.)

7. Neem nog een keer je zin van punt 5 hierboven, en zeg dat je die zin ook leuker kunt maken door er meerdere bodypercussiegeluiden aan toe te voegen. Bijvoorbeeld klappen bij “ik wil vliegen” en bij “overal” op de bovenbenen. De leerlingen herhalen dit. Vraag of iemand dezelfde zin op nog een andere manier, met andere geluiden, zou kunnen doen. Ook die manieren worden steeds herhaald.
8. Doe punt 6 nu nog een keer, maar vraag of de leerlingen daar andere bodypercussiegeluiden aan toe kunnen voegen. Geef ze een paar seconden de tijd om na te denken en voer het uit.

Deel 6: (ca. 10 min.)

9. Voer punt 8 nu nog een keer uit in het refrein-couplet model van punt 3 in deel 1. Neem je eigen idee uit punt 5 als basisritme (refrein) met de juiste bodypercussiegeluiden. Oefen deze totdat iedereen hem goed kan onthouden. Doe daarna weer het rondje; eerst het basisritme (refrein) en dan een ritme van een leerling (couplet). De klas hoeft het couplet dus niet te herhalen. Het is dus ook niet erg als iemand de bodypercussiegeluiden heeft veranderd bij dezelfde zin.
10. Hetzelfde als in onderdeel 9 maar nu op een begeleiding. Laat Bijlage 8 horen en vraag of de leerlingen de hartslag zachtjes mee willen klappen/tikken.
11. Laat nu iedereen tegelijkertijd door elkaar heen op die hartslag een aantal keren hun eigen couplet van punt 9 oefenen.
(Een begeleiding erbij maakt het makkelijk om vol te houden en verlevendigt de uitvoering ook aanzienlijk! Bovendien zorgt de begeleiding in de volgende opdracht ervoor dat de groepjes minder last van elkaar hebben omdat iedereen in dezelfde hartslag werkt.)
12. Herhaal nu onderdeel 9 nog een keer in zijn geheel, maar nu met Bijlage 8.

Deel 7: (ca. 20 min.)

13. Verdeel de klas in groepjes van 6-8 leerlingen. Laat de leerlingen zelf tot een compositie komen waarin een nieuw vast ritme (bedenken ze met de hele groep) telkens afgewisseld wordt met het ritme van een individuele leerling. Ze werken hierbij op een coöperatieve manier. Alles wat de individuele leerling bedenkt is goed, daar is niemand in het groepje de baas over, iedereen mag zelf weten wat hij kiest! Zet hierbij Bijlage 8 goed hoorbaar aan op de achtergrond.
14. Laat het resultaat aan elkaar zien.

Deel 8: (ca. 20 min.)

Maak een vertaling naar instrumenten. De leerlingen voeren dezelfde ritmes nu niet meer d.m.v. bodypercussie uit, maar op bijvoorbeeld boomwhackers (of een combinatie daarvan). Gebruik niet teveel verschillende instrumenten en alleen kort klinkende zoals: claves, woodblock, schudei, maracas enz.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vond je het leukste van wat een ander verzonnen had?
- Waar moet je op letten als alles achter elkaar uitgevoerd wordt? Was het moeilijk of makkelijk om je te blijven concentreren?

Presenteren: Mijn droomritme...

Maak er nu een presentatie van. Dat kan op drie manieren:

1. De groepjes presenteren om de beurt hun composities.
  2. Neem het ritme van punt 5 uit deel 4 en gebruik dat als het refrein, de verbindende factor. (Als je hier de woorden hardop blijft zeggen dan hebben de leerlingen daar veel houvast aan.) Wissel dat af met de resultaten van de verschillende groepjes (de coupletten). Het is nu wel handig om het ritme van het refrein bijvoorbeeld twee keer te doen zodat de groepjes de tijd hebben om klaar te gaan staan.
  3. Uiteraard kun je ook je eigen vorm hierin bedenken; hardop, met de denkstem, met of zonder instrumenten, enz.
- Bespreek van te voren met de leerlingen wat de juiste volgorde wordt.
  - Bespreek wanneer het een goede presentatie is. Waaraan moet die voldoen?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Was je tevreden over de uitvoering? Wat ging goed, wat kon beter?
- Welke andere uitvoering (couplet) vond je het meest verrassend? Waarom?

6. Opdracht: Onze droom

In de laatste opdracht staat de ontwikkeling tot een gezamenlijke droom centraal. De leerlingen beluisteren verschillende soorten droommuziek en proberen daar verschillende bewegingen bij uit.

Uiteindelijk kiest de klas welke droommuziek het beste past bij de klas.

Ten slotte voegen ze de drie onderdelen bij elkaar tot één grote compositie: droommuziek + beweging – Dromen over... ('De Droomboom') – Mijn droomritme (de compositie(s) van opdracht 5) – eventueel weer afgesloten met de droommuziek.

Kennisdoelen	De leerling kent het verschil tussen dromen en werkelijkheid.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • vertaalt zijn/haar ideeën in beweging; • zingt en speelt (eigen werk) tijdens een presentatie.

Benodigdheden

- [bijlage 9](#): mp3 Maurice Ravel – *Daphnes and Cloë*
- [bijlage 10](#): mp3 Rimsky Korsakov – *Flight of the bumblebee*
- [bijlage 11](#): mp3 J.P.Rameau – *Contredance*
- [bijlage 12](#): mp3 Maurice Ravel – *Le Jardin Féérique*

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Onze droom

1. Voer deze opdracht uit in de gymzaal of het speellokaal. Spreek met de leerlingen af dat ze elkaar niet aan mogen raken en dat ze alleen bewegen en luisteren. Terwijl ze bewegen, luisteren ze naar de instructies die gegeven worden. Geef aan dat wanneer je "1, 2, 3 bevries" zegt, ze direct stil moeten staan als een standbeeld.

Begin steeds met een element uit A en voeg er een element uit B aan toe terwijl ze bewegen.

Laat de groep rondlopen door de klas op verschillende manieren:

A:

- loop alleen in rechte lijnen
- loop alleen in diagonale lijnen

B:

- je hebt haast
- het is heel erg warm
- je hebt een hele zware koffer
- loop rond als superman
- loop rond als een raar wezen

2. Verzin samen met de klas nog andere manieren waarop ze rond kunnen lopen en die toegevoegd kunnen worden aan B.
3. Alle leerlingen zitten verspreid op de grond en doen hun ogen dicht.
  - Beluister een aantal composities, telkens niet meer dan 1,5 minuut. Gebruik daarvoor bijlagen 9 t/m 12.
  - Geef de leerlingen de opdracht bij elk fragment eerst te bedenken wat voor droom ze in hun hoofd krijgen en zodra ze dat weten, te bewegen op de muziek.

- Waar denken ze aan bij deze muziek? Wat voor bewegingen passen daarbij?
4. Bespreek na elk fragment wat voor droom ze hebben gehoord. Misschien vindt de ene leerling iets anders dan de andere. Benadruk dat er uiteraard van alles mogelijk is; er is geen goed of fout.
    - Kunnen ze een beweging laten zien die ze daarbij vinden passen?
    - Waarom past die beweging zo goed bij de muziek?
  5. Vraag de leerlingen nu om voor de volgende les thuis op zoek te gaan naar droommuziek. Luisteren ze thuis wel eens naar muziek die geschikt zou kunnen zijn om als droommuziek te gebruiken? Deze muziek nemen ze mee naar school. Herhaal hierbij dan weer punt 3 en 4.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Vond je het moeilijk of juist makkelijk om te bedenken waar de muziek over ging?
- Welke muziek spreekt jou het meest aan? Waarom? Welke bewegingen passen daar het beste bij?

Uitvoeren: Onze droom

In dit gedeelte wordt er toegewerkt naar een eindpresentatie waarin alles samenkomt. De mogelijkheden die hieronder staan, zijn slechts suggesties. Uiteraard kun je het naar eigen wens invullen.

1. Vertel dat jullie toe gaan werken naar een eindpresentatie waarin alles samen komt. Het is de bedoeling dat de hele presentatie gaat over dromen. Om te beginnen start de presentatie met één van de muziekstukken uit de vorige les. Welk muziekstuk vinden ze het beste passen bij de start van de presentatie? Waarom?
2. Vervolgens komt de droomboom hier achteraan. Uiteraard kun je ook (een gedeelte van) de eindpresentatie gebruiken van Opdracht 4.
3. Daarna volgt de eind presentatie uit Opdracht 5 (of een gedeelte daarvan).
4. Het is mogelijk om af te sluiten met hetzelfde fragment als waarmee gestart is. Of, als dat wellicht een drukke compositie is, dan kan er ook voor een andere gekozen worden zodat ze laten zien dat de droom afgelopen is en iedereen weer slaapt.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe vind je het geheel van de klas geworden? Hoe is jouw aandeel daarin?
- Welk onderdeel vind je het leukst? Waarom?

Presenteren: Onze droom

Oefen nu de presentatie totdat die klaar is om uitgevoerd te worden.

Bespreek met de leerlingen de hele opvoering.

- Waar vindt alles plaats?
- Wat moet daar klaar staan?
- Hoe kunnen we zo snel mogelijk van het ene onderdeel naar het andere?
- Wie doet wat?

Eventueel kan er nog nagedacht worden over kleding en aankleding.
Presenteer 'Onze Droom' aan ouders en/of andere klassen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat ging goed tijdens de opvoering? Wat kon beter?
- Wat was de reactie van het publiek?
- Denk je dat alle onderdelen duidelijk waren voor het publiek? Waarom wel, waarom niet?

Evalueren

Bespreek met je leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Welk onderdeel, of welke opdracht vond jij het leukst? Waarom vond je dat?
- Welk onderdeel, of welke opdracht ging het beste met de hele klas? Hoe kwam dat?
- Ben je tevreden over wat jij gedaan hebt? Wat zou je een volgende keer net zo doen? Wat zou je anders doen?
- Heb je voldoende inbreng gehad? Wat zou je daar een volgende keer aan willen veranderen?

